

13 Μαΐου 2013

9

VII. Ἐφ' ὅσον:

1. Εἰσὶ καθιερωμένα τῇ θείᾳ λατρείᾳ, ἀφαιροῦνται δὲ ἀπὸ τόπου καθοσιωμένου ταύτῃ τιμωροῦνται δι' εἰρκτῆς¹.

2. Ἐφ' ὅσον ἀνήκουσιν ἐκκλησίᾳ τινὶ φθορὰ ἢ βλάβη αὐτῶν λογίζεται ἐπιβαρυντικὴ αἰτία².

VIII. Δωροῦνται καὶ ἐκποιοῦνται καθόλου καὶ πρὸς ἑτεροδόξους. Ἐκποιήσεως εἰδικώτερον δὲ δωρεᾶς ἁγίων λειψάνων πρὸς ἑτεροδόξους ὑπάρχουσι πλείονες μαρτυρίαι. Οὕτω πατριάρχης Ἱερουσαλῆμ ὁ Β' ἐδωρήσατο κατ' Αὐγούστον τοῦ 1584 τῷ πάπᾳ Ρώμης Γρηγορίῳ τῷ ΙΓ', δάκτυλον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ χεῖρα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει³. Ἀλλὰ καὶ μὴ χριστιανοὶ κατέχοντες ἅγια λείψανα ἐδωροῦντο ταῦτα εἰς χριστιανούς ὀρθοδόξους ἢ καὶ μὴ τοιούτους. Ὑπῆρξαν σουλτᾶνοι οἵτινες ἐδωρήσαντο ἅγια λείψανα εἰς πάπας ὡς καὶ εἰς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. Οὕτως ὁ σουλτᾶνος Βαγιαζίτ Β' ἐν ἔτει 1484 ἀπέστειλεν εἰς τὸν μάγιστρον τῶν ἐν Ρόδῳ ἵπποτῶν τὴν δεξιὰν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἣν ἐξηκολούθησαν ἔκτοτε φυλάσσοντες οἱ Ἰωαννῖται ὡς τὸ πολυτιμώτατον τῶν κειμηλίων εἶτα δὲ ἐν ἔτει 1489

αὐτῶν ἄνευ ἀφαιρέσεως τῶν χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν ἐπικοσμημάτων, ἀποτεθῶσιν ἀδεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν ἐνοριακοῖς ναοῖς ἢ τῷ ἐγγυτέρῳ τῶν διατηρουμένων μοναστηρίων παραδοθέντα πρὸς τοῦτο πρότερον τῷ ἀρχιερεῖ ὑπ' αὐτῶν δὲ τῷ ἐφημερίῳ ὃν αὐτὸς θὰ ἐνέκρινεν ὑπὸ ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην ἢ τῇ ἀρμοδίᾳ ἀρχῆ. Ὅρα τὴν ἀπὸ 24 Μαρτίου 1835 ἀριθ. 965 ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τοὺς ἀνά τὴν ἐπικρατείαν ἀρχιερεῖς ἐν ΓΙΑΝΝΟΙ. Ἐγκύκλιος, σ. 560 - 561.

¹ Ἄρθρον 374 ἐδ. 1 Π. Ν. Περὶ τῶν παρ' ἐμπορίων ἐν ἔτει 1087 ἀρπαγῆς καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν ἰταλικὴν Βάρην τοῦ σώματος τοῦ ἁγίου Νικολάου (ἄρα LAROCHE, Vie de St Nicolas, σ. 173 ἐπ.). Ἡ δ' ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠρκέσθη εἰς τὴν κατοχὴν τριῶν δακτύλων αὐτοῦ (ἄρα RIANT, σ. 192 - 202), δύο ὀδόντων (αὐτ. σ. 184 καὶ 202) καὶ τεμάχιον τοῦ ὄσπου τοῦ βραχίονος (αὐτ. σ. 196). Ἡ δυσχέρεια ἢ ἡ ἀδυναμία πρὸς κτήσιν ἁγίων λειψάνων τῶν διασημοτέρων μαρτύρων ἐπακολούθημα εἶχεν ἤδη κατὰ τὸν δ' αἰῶνα τὴν ἐμπορίαν τῶν ἁγίων λειψάνων ὧν ἡ κτήσις ἐγένετο οὐχὶ σπανίως δι' ἀρπαγῆς ἢ ἀπηγόρευσε διὰ τῆς ἀπὸ 383 διατάξεως αὐτοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος (ἄρα Θεοδοσ. Κωδ., IX, XVII, 7). Ἡδὲ κατὰ τὸν δ' αἰῶνα ὑπὸ τὸν Νοουατεριανὸν ἐκλάπη τὸ σῶμα μάρτυρος τίνος (Achelis, σ. 8). Διακόσια περίπου ἔτη βραδύτερον κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάλογον (ἐπιστ. δ' 30) μοναχοὶ ἑλληνας νύκτωρ ἐξέθαψαν ἐκ τοῦ ἐν Ρώμῃ παρὰ τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου κοιμητηρίου λείψανα πρὸς τὸ κομῆσαι αὐτὰ εἰς Ἑλλάδα ὡς λείψανα ἁγίων.

² Ἄρθρον 425 Π. Ν.

³ Ὅρα ΓΕΛΕΩΝ, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, σ. 525. Ἐν τῷ ἀπὸ Μαΐου 1363 γράμματι τῷ ἀφορῶντι εἰς τὴν παρὰ τοῦ Μαγίστρου καὶ ἱατροῦ Πέτρου ντε Πεστεζάλη γενομένην ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγορὰν ἁγίων λειψάνων (ἄρα τοῦτο ἐν Acta et Diplomata ed. Miklosich et Müller, 2, σ. 273) λέγεται: «... ἠγόρασε θεία καὶ ἅγια λείψανα τινῶν ἁγίων, ὧν ἕκαστος τίνος εἶχον εἶσιν ἁγίου δεδήλωται κάτωθεν ἐν τῶνδε τῷ γράμματι διὰ τὸ πληροφορεῖσθαι πάντας τοὺς θεασαμένους αὐτὸ καὶ μάλιστα τούτους τοὺς μέλλοντας δέξασθαι ταῦτα καὶ κατέχειν ὡς εἰσὶν ὁμολογουμένως καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἁγίων».

VII. 'Εφ' ὅσον:

1. Εἰσὶ καθιερωμένα τῇ θείᾳ λατρείᾳ, ἀφαιροῦνται δὲ ἀπὸ τόπου καθοσιωμένου ταύτῃ τιμωροῦνται δι' εἰρκτῆς¹.

2. 'Εφ' ὅσον ἀνήκουσιν ἐκκλησίᾳ τινὶ φθορὰ ἢ βλάβη αὐτῶν λογίζεται ἐπιβαρυντικὴ αἰτία².

VIII. Δωροῦνται καὶ ἐκποιοῦνται καθόλου καὶ πρὸς ἑτεροδόξους. Ἐκποιήσεως εἰδικώτερον δὲ δωρεᾶς ἁγίων λειψάνων πρὸς ἑτεροδόξους ὑπάρχουσι πλείονες μαρτυρίαι. Οὕτω πατριάρχης Ἱερουσαλῆμ ὁ Β' ἐδωρήσατο κατ' Αὐγουστον τοῦ 1584 τῷ πάπῃ Ρώμης Γρηγορίῳ τῷ ΙΓ', δάκτυλον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ χεῖρα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει³. Ἀλλὰ καὶ μὴ χριστιανοὶ κατέχοντες ἅγια λείψανα ἐδωροῦντο ταῦτα εἰς χριστιανούς ὀρθοδόξους ἢ καὶ μὴ τοιούτους. Ὑπῆρξαν σουλτᾶνοι οἵτινες ἐδωρήσαντο ἅγια λείψανα εἰς πάπας ὡς καὶ εἰς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. Οὕτως ὁ σουλτᾶνος Βαγιαζίτ Β' ἐν ἔτει 1484 ἀπέστειλεν εἰς τὸν μάγιστρον τῶν ἐν Ρόδῳ ἱπποτῶν τὴν δεξιὰν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἣν ἐξηκολούθησαν ἔκτοτε φυλάσσοντες οἱ Ἰωαννῖται ὡς τὸ πολυτιμώτατον τῶν κειμηλίων εἶτα δὲ ἐν ἔτει 1489

αὐτῶν ἄνευ ἀφαιρέσεως τῶν χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν ἐπικοσμημάτων, ἀποτεθῶσιν ἀδεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν ἐνοριακοῖς ναοῖς ἢ τῷ ἐγγυτέρῳ τῶν διατηρουμένων μοναστηρίων παραδοθέντα πρὸς τοῦτο πρότερον τῷ ἀρχιερεῖ ὑπ' αὐτῶν δὲ τῷ ἐφημερίῳ ἢν αὐτὸς θὰ ἐνέκρινεν ὑπὸ ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην ἢ τῇ ἀρμοδίᾳ ἀρχῆ. Ὅρα τὴν ἀπὸ 24 Μαρτίου 1836 ἀριθ. 965 ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τοὺς ἀνά τὴν ἐπικρατεῖαν ἀρχιερεῖς ἐν ΓΙΑΝΝΟΠ. Ἐγκύκλιος, σ. 560 - 561.

¹ Ἄρθρον 374 ἐδ. 1 Π. Ν. Περὶ τῶν παρ' ἐμπορίων ἐν ἔτει 1087 ἀρπαγῆς καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν ἰταλικὴν Βάρην τοῦ σώματος τοῦ ἁγίου Νικολάου (ὄρα LAROCHE, Vie de St Nicolas, σ. 173 ἐπ.). Ἡ δ' ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠρκέσθη εἰς τὴν κατοχὴν τριῶν δακτύλων αὐτοῦ (ὄρα RIANI, σ. 192-202), δύο δδόντων (αὐτ. σ. 184 καὶ 202) καὶ τεμάχιον τοῦ ὄστου τοῦ βραχίονος (αὐτ. σ. 196). Ἡ δυσχέρεια ἢ ἡ ἀδυναμία πρὸς κτήσιν ἁγίων λειψάνων τῶν διασημοτέρων μαρτύρων ἐπακολούθημα εἶχεν ἤδη κατὰ τὸν 8' αἰῶνα τὴν ἐμπορίαν τῶν ἁγίων λειψάνων ὧν ἡ κτήσις ἐγένετο οὐχὶ σπανίως δι' ἀρπαγῆς ἢ ἀπηγόρευσε διὰ τῆς ἀπὸ 383 διατάξεως αὐτοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος (ὄρα Θεοδос. Κωδ., IX, XVII, 7). Ἦδη κατὰ τὸν 8' αἰῶνα ὑπὸ τὸν Νοουατεριανὸν ἐκλάπη τὸ σῶμα μάρτυρος τινός (Achelis, σ. 8). Διακόσια περίπου ἔτη βραδύτερον κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάλογον (ἐπιστ. δ' 30) μοναχοὶ Ἕλληνας νύκτωρ ἐξέθαψαν ἐκ τοῦ ἐν Ρώμῃ παρὰ τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου κοιμητηρίου λείψανα πρὸς τὸ κομῆσαι αὐτὰ εἰς Ἑλλάδα ὡς λείψανα ἁγίων.

² Ἄρθρον 425 Π. Ν.

³ Ὅρα ΓΕΛΕΩΝ, Πατριαρχικοὶ Πίνακες, σ. 525. Ἐν τῇ ἀπὸ Μαΐου 1363 γράμματι τῷ ἀφορῶντι εἰς τὴν παρὰ τοῦ Μαγίστρου καὶ ἱατροῦ Πέτρου ντε Παστεζάλη γενομένην ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγορὰν ἁγίων λειψάνων (ὄρα τοῦτο ἐν Acta et Diplomata ed. Miklosich et Müller, 2, σ. 273) λέγεται: «... ἠγόρασε θεῖα καὶ ἅγια λείψανα τινῶν ἁγίων, ὧν ἕκαστος τίνος εἶχον εἶσιν ἁγίου δεδήλωται κάτωθεν ἐν τῶνδε τῷ γράμματι διὰ τὸ πληροφορεῖσθαι πάντας τοὺς θεασαμένους αὐτὸ καὶ μάλιστα τοῦτους τοὺς μέλλοντας δέξασθαι ταῦτα καὶ κατέχειν ὡς εἰσὶν ὁμολογουμένως καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἁγίων».